XXX. évfolyam. 154. szám. Szerda, 1898. julius 6.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy hóra . . . . . 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Nagy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyegdíj minden külön beigtatásért 30 kr.

Jégverés és hipnozis.

Az ország mezőgazdáinak két kérlelhetlen ellensége van.

Egyik a jégverés; másik, az — ágensek.

És az is a mi specziálitásunk, hogy egyik ellenség ellen sem vagyunk felfegyverkezve.

Ahogy a természeti elemek ellen nem küzdhetünk, nv hát ez még érthető dolog, de hogy Magyarországon az ugynevezett: gabona-ügynökök is ép oly védtelenül találják a magyar gazdákat, mint a hogy a jégvihar meglepi és tönkre teszi a vetésüket, no hát ez nekünk egy igazán meglepő és gyászos specziálitásunk.

Valóban szinte röstelkedve is foglalkozunk ezzel a kérdéssel, mert erősen nagy szégyenünknek tartjuk, hogy a magyar mezőgazda még ma is teljesen fegyvertelenül áll a gabona-ágensekkel, az emberiségnek ezen egyik legpusztitóbb és leglelketlenebb osztályával szemben.

Fegyvertelen a magyar gazda és tehetetlen az államhatalom ezzel a veszedelmes ellenséggel szemben mind e mai napig.

Holott már nagyon is mélyen belejutottunk a 19-ik évszáz végébe, maholnap megkezdjük a huszadik századot és — pirulva valljuk — Magyarországon a gabona-ágensek — akár csak a kolera vagy a pestis — szabadon és büntetlenül szedik az áldozataikat.

Hát tudják-e kérem, hogy mit müvel ez a tolakodó had Magyarországon.

Egyszerüen letarolja a gazdák vetését, a kár csak a jégvihar. Csakhogy a jég ellen oltalmat nyujtanak a biztositó társaságok, mig ez irtó had ellen nincs fegyver sem a gazda, sem az álladalom kezében.

Ezek a vigéczek — tisztelet itt is a kivételeknek — rálesnek a magyar gazdákra, s a melyikre ráteszik a kezüket, annak egyszerüen vérét veszik.

Dehát ők csak üzleteket kötnek, ez pedig még Magyarországon is meg van engedve — mondják ők.

No természetesen hát ez valójában üzleti kérdés. Csakhogy minden attól függ, hogy az üzletkötő felek mindenike t i s z t e s s é g e s-é, mert csak ilyenek közt létesülhet szolid és egységes üzlet.

Ha az üzleti felek egyike — svindler, akkor már a mit ezek végeznek egymással és pedig a svindler a jóhiszemü és tisztességes üzletféllel szemben, az már nem üzlet többé, hanem csalás és rablás, a szerint, a mint a büntető törvénynek egyik vagy másik czikke lye illik jobban az adott esetre.

Hát valljuk meg egész őszintén Magyarországon kevés kivétellel olyanforma üzleteket kötnek a gabona ügynökök, a melyek hasonlatosak, de még végzetesebb eredménynyel végződtek, mint a jégverésé.

Itt nálunk a mezőgazdák még tapasztalatlanok ezen a téren, pedig ha már rájöttek arra, hogy a jégverés ellen védekezzenek, s a biztositó társaságok oltalma alá helyezzék a vetéseiket, akkor ugyanarra is rá kell vala jönniök, — hogy a jégviharnál még van egy jóval veszedelmesebb ellensége is a gazdáknak, a melytől még több okuk van félni s több okuk van ellene küzdeni, mint a mennyire rettegni tanultak a természetes ellenség, a jégveréstől.

Már mondtuk, hogy a jégverés ellen oltalmat nyujtanak a biztositó társaságok.

Ha már most azt kérdezné valaki: mondjuk meg neki, hol keressen védelmet a gabona-ágensek ellen, valóban aligha tudnánk hirtelenében olyan forumot, vagy eszközt megnevezni, melyen és a melylyel sikeresen küzdhetnénk meg e sejtett, de veszedelmes ellenséggel.

Mert hát, a kik ismerik ezt a fajt azok jól tudják, hogy a gabona-ágens nem mint ellenség lépi át a gazdák küszöbét, hanem mint jóbarát, a ki a legalkalmasabb időt választja ki arra, hogy barátját — szorult állapotában megsegitse.«

A Szabad Lyceum müködése.*

Tisztelt Közgyülés!

Előadásom lényege egy kis visszapillantás a Szabad Lyceum életének első öt évére. Egy kis jubileuma ez közmivelődésünk e legujabb csemetéjének, amely azonban, ha eddigi fejlődésében megmaradva gyarapodik tovább, hivatva van arra, hogy kulturánknak, az elemi népoktatást kiegészitő, alapvető tényezője legyen.

Hogy pedig e kis visszapillantásra itt kerestük az alkalmat, annak kettős oka van. Egyrészt a népmivelésnek ez a modern ága hazánkban meghonositását nagyobbrészt középiskolai tanárok lelkes fáradozásának köszönheti, el nem hallgatva ezzel mások feledhetetlen érdemeit sem — és a jövőben is, bármi történjék e téren, csakis középiskolai tanáraink buzgó közreműködésével remélhető teljes siker; másrészt abból a szempontból, hogy a Szabad Lyceum egyik legfőbb törekvése müködését kiterjeszteni a vidékre, alig van vidéki városunk, amely leghivatottabb volna a Szabad Lyceum intézményének meghonositására, mint éppen az, melynek nemes vendégszeretetéből munkálkodhatunk e helyen közmüvelődésünkön.

»A jogok egyenlőségének elve már az összes társadalmak vérévé vált. Nem ugy, az a nem kevésbbé fontos elv, hogy egyenlő jogunk van mindannyiunknak a müveltséghez. Itt-ott hangoztatják s iparkodnak is módokat teremteni annak keresztülvitelére, de törekvések szórványosak és csak néhány ország van azon az uton, hogy népe összes osztályainak szellemi közösséget, szellemi egységet biztositson s hozzáférhetővé tegye mindenkinek a gondolkozás és tudás tereit . . . .

Mi távol esvén ezektől a nagy nyugati és északi nemzetektől, majdnem elszigetelve állván a nagy európai mozgalmaktól, kétszeres erővel kell, hogy képzésbeli hiányainkat kipótoljuk és magunknak a müveltség szélesebb és szilárdabb alapra fektetésével magasabb szellemi létet alkossunk.»

A Szabad Lyceum megalakulásakor ezekkel a szavakkal lépett a nyilvánosság elé és az e szavakban foglalt gondolatok serkentették a Szabad Lyceum alapitóit, oly intézmény megteremtésére, amelynek feladata a közmüvelődés áldását általánositani, azaz alkalmat adni arra, hogy képzettségét mindenki oly irányban, mely legjobban megfelel neki, tovább fejleszthesse és igy müveltségének épületét lehetőleg befejezze.

Nem volt uj dolog nálunk sem, a tudományok terjesztése népszerü előadások utján. De a Szabad Lyceum munkaköre abban tér el ettől, hogy egyrészt felöleli a tudományok és ismeretek minden ágát, másrészt rendszeres oktatást és müködését nemcsak a fővárosra, hanem a vidékre is, nemcsak a müveltebb közönségre, hanem a nép minden rétegére igyekszik kiterjeszteni. Ily módon véli elérhetőnek azt a czélját, hogy társadalmunknak az iskolán tul terjedő nevelő eszközévé, ugyszólva, á l t a l á n o s m ü v e l ő d é s t t e r j e s z t ő s z a b a d i s k o l á v á váljék, egyetemesitő körrel, folyton terjeszkedő müködéssel.

Eszménye az az állapot, a mikor hazánk minden városában meg lesz a közmüvelődésnek a maga csarnoka, a melyben tervszerüen rendezett előadások és tanulságos könyvtár fogadják a müvelődésre törekvőt és lelkesitik a szellemi munkára.

Ez az eszmény, az igaz, a jövőben lebeg. A Szabad Lyceum minden restelkedése, csak kisérlet volt, a melynek meg voltak a maga fogyatékosságai. De ez nagyon természetes. Uj intézményeket csak fokozatosan lehet jó sikerrel fejleszteni. Mint kisérlet azonban, a mint majd az alább közlendő adatokból kitünik, fényesen bevált és csak buzdithat az ügy felkarolására.

A Szabad Lyceum fő czéljául a rendszeres oktatást tüzvén ki, különösen két irányban kiván következetes lenni. Egyrészt arra törekszik, hogy legyen az előadások tárgya között összhangzás; másrészt pedig a tanitás sikere érdekében kerüli az egyes előadásokat és inkább a behatóbb ismeretet nyujtó sorozatos előadásokra fekteti a fősulyt, sőt igyekszik meghonositani az egész folyamokon át tartó tanitást.

*) Pályi Sándor előadása az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület 32-ik közgyülésén Debreczenben.

Addig beszél (mert ez a főfegyverük) a mig egyik-másik — és bizony nagyon sok — gazda — mintha valamelyes Svengali lenne az ágens ur — egészen a hatalmába adja magát, s egyszerü médiummá válik az ágens (gabona-hipnotizeur) kezében.

Ezek az ágens urak csak éppen annyiban különböznek a Svengaliktól, hogy a delikvenseket nem az ujjaik hegyéből kiáradó villamosság, hanem a nyelvük hegyéből kiáramló rábeszéddel büvölik el és ejtik a hatalmukba.

Mikor aztán a gazduram a markukba jutott, akkor aztán könnyen végeznek vele.

BELFÖLD.

Külföldi világitásban. Az országgyülésnek királyi leirattal való elhalasztásának a magyar kormánynyal közeli összeköttetésben álló bécsi sajtó semmi fontosságot nem tulajdonitott. Annál élénkebben kommentálja ezt a tényt a német birodalmi sajtó, amely ebben egyenesen a németek ellen irányuló sakkhuzást lát. A «Frankfurter Zeitung» a következő reflexiókat fűzi az országgyülés elhalasztásához:

Feltéve, hogy Ausztriában jul. 15-én felfüggesztenék az alkotmányt, 18-án a magyar ellenzék az 1867. XII. t.-czikk alapján már a kiegyezés kaszirozását követelhetné s a pragmatica sanctio által megcsonkitott personal-unio deklarálását. Az osztrák kormány azonban nem fog megállani az alkotmány felfüggesztésénél, hanem sietve ujat fog oktrodalni s akkor szeptemberben már ismét volna alkotmány, ha nem is az, amelynek alapján Deák a kiegyezést megkötötte. A magyar ellenzék akkor többé nem hivatkozhatnék a törvény betüjére, mert az csak azt követeli, hogy Ausztriában alkotmányosan kormányozzanak, de nem azt, hogy az 1867. alkotmány szerint Bánffy ravaszsága ily módon segitené át a dualizmust azon az időre, mikor Ausztriában nincs alkotmány s az ellenzéknek egy kis utólagos lármája nem sokat ártana. Időközben pedig a külföldnek a rokonszenve, melyet az ország a Wekerle-Szilágyi alatt szerzett, foszlányokra szakad s «egy német ember mentéje sem lesz szük,» ha arról a kis magyar szabadságról hall, a mely különben is ma már csak a szalonkabátos ember számára van még meg.

Azt hisszük, ez a pár sor is elég annak a konstatálására, hogy egészen más világitása van Bánffy Dezső kormányzati tényeinek abban a sajtóban, amely nem áll a magyar kormánnyal szerződési viszonyban.

A magyar-galicziai határon, mint egyik bécsi lapnak Budapestről távirják, gyanus bonyolódás tapasztalható, ugy annyira, hogy attól tartanak, hogy a Galicziában kitört mozgalmak átcsapnak Magyarországra is. A kormány megerősitette a csendőrséget a fenyegetett területen. A hir mindenesetre oly jelentékeny arra, hogy ha egyebet nem, de a felvidéken megakadt segélyakcziót ujra mozgásba helyezze. Ez talán többet használ, mint a csendőrség megerősitése.

Horánszky kvótatanulmánya.

— Budapesti tudósitónktól. —

Horánszky Nándor, a nemzeti párt alelnöke a legutóbbi bécsi kvótatárgyalások alkalmával tudvalevőleg kijelentette, hogy a magyar kvótabizottságnak határozatához hozzá nem járul, hanem teljesen szabad kezet tart fenn magának a maga álláspontjára nézve. — Ekkor határozta el, hogy a kvótakérdésről egy nagy tanulmányt ir, melyben összeméri Ausztria és Magyarország gazdasági és pénzügyi erejét és ezen az alapon mutatja ki, hogy Magyarországon a kvótát fölemelni nem szabad, de még az eddig fizetett kvóta is tulhaladja Magyarország tényleges erejét.

Horánszkynak ezen tanulmánya elé nagy várakozással tekintettek az ország politikai köreiben. A nagyfontosságu brossür — mint értesülünk — a legközelebbi órákban hagyja el a sajtót. Czime:

A kvótakérdés.

Irta: Horánszky Nándor.

A politikai tanulmány, mely Kilián Frigyes kiadásában fog megjelenni, egyenesen szenzácziós tartalmu, mert a benne foglalt számitások egészen más természetüek, mint a hogy azt eddig általánosan sejtették.

Horánszky brossürje körülbelül száz oldalra terjed és három fejezetre oszlik.

Az első fejezetben a szerző visszapillantást vet a kvótabizottságoknak eddigi működésére és ismerteti a tárgyalások menetét, mi már azért is nagy érdeklődésre számithat, mert ezuttal először tájékoztatja magát a közönség a kvóta-bizottságok tárgyalásáról teljesen.

A második fejezetben Horánszky a két állam teherviselési képességét állapitja megegészen uj, de megczáfolhatatlan adatok alapján, melyeket a két kormány hivatalos előterjesztéseiből meritett.

A harmadik fejezet végül tartalmazza a magyar kvóta-bizottság által javasolt kvótának 32 százalékra való felemelése, illetve kikerekitése megbeszélését és szigoru kritikáját.

Az első fejezetben Horánszky kimutatja, hogy az osztrák kvóta-bizottság eljárása nélkülözött minden komolyságot. A bizottság tagjai főleg az Ausztriában uralkodó agitácziónak hatása alatt csak azon igyekezet által vezérelteték magukat, hogy Magyarország rovására minél nagyobb kvótát számitsanak ki, nem törődve azzal, hogy ez a felemelés statisztikailag vagy gazdaságilag bármiként is indokolható legyen. Tudvalevőleg Horánszky már 1898 augusztus havában adott ki egy kvóta-tanulmányt, melyben kimutatta az osztrák követelés esztelenséget, hogy a kvóta a népesség arányában számittassék ki. Ez álláspontón van Horánszky ma is, sőt ujabb tanulmányában lépésről-lépésre nemcsak azt bizonyitja be, hogy a teherviselési képesség kiszámitása a népesség számarányának alapján mennyire képtelen, de kimutatja azt is, hogy teljesen elesik az osztrákoknak azon állitása is, melyet a Németországban bevezetett »Matricular-Umlagen«-ek tettek, mert

---

A Szabad Lyceum az utóbbi szempontból előadásait a következőképen csoportositja Tart: 1) 1—2 órára terjedő egyes előadásokat, a melyeknek vagy az a czéljuk, hogy bevezetésül szolgáljanak valamely tudomány-ágba vagy ismeretkörbe, a miről folytatólag kisebb-nagyobb előadásbeli sorozatok is következhetnek; vagy hogy a különböző tudományokból és ismeretekből kiragadott egyes nagyobb jelentőségü kérdést megvilágitsanak, vagy hogy egyes fontosabb, napirenden levő (actualis) kérdéseket tárgyaljanak. 2) 3-8 órára terjedő kis sorozatokat, (kis kurzusokat) melyek vagy kisebb tárgykörre szoritkoznak, vagy nagyobb tárgykörnek csak áttekintő, vázlatos képét adják. 3) 7—12 órára terjedő nagy sorozatokat (nagy kurzusokat,) melyek valamely tárgykörből behatóbb ismeretet adnak. Végre 4) osztály-tanitás czimén oly előadási sorozatokat, melyek hetenkénti 1—2 órával az egész folyamon át tartatnak, sőt 2—3 folyamra kiterjednek s arra szolgálnak, hogy a hallgatók az illető tudományban, vagy ismeretkörben alaposabb jártasságot szerezzenek.

A Szabad Lyceumnak mindegyik folyama ez idő szerint november elején kezdődik és a következő év husvétjéig, tehát körülbelül márcz. végéig tart.

Kifejtvén az elmondottakban a Szabad Lyceum működésének irányát, egy pár számadatban bemutatom öt évi tevékenységének eredményét.

A Szabad Lyceum az 1894-től 1898-ig terjedő időközben, öt folyamában tartott, a 200 előadásra menő osztálytanitásokon kivül, egyes előadásokban, valamint kisebb és nagyobb előadási sorozatokban 629 előadást. — a mely 629 előadásnak 35 060 hallgatója volt, — A hallgatóságnak 80 %-át nők képezték. Egy évfolyamra esik átlag, 115 előadás 7012 hallgatóval.

E szamok már magukba véve is eleget mondanak. Ki hitte volna, hogy nálunk, még a székes fővárosban is, lehessen egy télen ennyi előadást tartani s azok mindegyikének legyen átlag 56 hallgatója. Az igaz, hogy a mig egyes előadások, a melyekre a tárgy és az előadó egyénisége kiválóan vonzottak, zsufolásig megtöltötték az előadó termet, addig voltak előadások, a melyeknek hallgatósága jóval az emlitett átlag alatt maradt, rendesen azonban csak az osztálytanitásoké, a melyekre nem várhattunk és nem is kivánatos nagy számu hallgatóság.

A tömegesen tartott előadásoknak ez a kielégitő látogatottsága, kétségei kizáró módon bizonyitja, hogy a mi népünkben meg van a kellő fogékonyság a mivelődés iránt, csak meg kell találni azt a módot, a melylyel a tudás forrásaihoz vezetjük.

Mielőtt a végeredményben bemutatott számadatok taglálására áttérnék, ki kell emelnem a Szabad Lyceumnak még egy, hivatásába illő tevékenységét. Nevezetesen uttörője kivánt lenni uj oktatási irányoknak és e törekvésében rendezett először is a háztartási ismeretekből egy tanfolyamot, amelyet nagy érdeklődéssel fogadtak és amely meg is adta az inpulsust az első magyar háztartási iskola felállitásához. — Majd sikerrel megkisérlette osztálytanitásaiban a nők latin-nyelvi és mathematikai oktatását és ennek is meg volt a maga hatása, az azóta czélt ért leánygimnáziumi mozgalmakra.

Mindezek azonban, bármily szép sikerről tanuskodnak is, a Szabad Lyceum működésének mégis csak külső képét mutatják. Sokkal nehezebb feladat e működésnek belső képét nyujtanom. A Szabad Lyceumot vezető általános elveket már kifejtettem. »Előadásai mindig a komoly tudományosság szinvonalán állanak és főleg a gyakorlati élet követelményeit szolgálják, de népszerüek is, hogy a kevésbé előkészültekkel szintén megértessék a tárgyat. Mindenképen vonzó formába törekednek megjelenni, hogy a müveltek is okuló gyönyörüséget találjanak az áttekintés és összefoglalás világos és jellemző voltában.

Hogy a Szabad Lyceum előadásainak tárgyában már eddig is mit nyujtott és hogy minden tekintetben szabad volta mellett is, iskolaszerüsége folytán éveken át kitartó hallgatójának a kiválasztott tárgykörből mily sok oldalu és beható ismereteket nyujthat, tehát mennyire képző hatásu lehet csak két külömböző tárgykörből kikapott konkrét példában akarom bemutatni.

Ezzel igen tisztelt közgyülés megadtam a Szabad Lyceumnak körülbelül való képét, az ő hivatásának és működésének ecsetelésével és buzditva e nagy jövőjü társaság eddigi sikerein, csak azzal a kérésemmel toldom meg előadásomat, vegye pártfogásába az Országos Középiskolai Tanáregyesület, karolja fel a magyar tanárvilág az eszmét, a melyet az épen ecsetelt modern szabad iskola zászlajára felirt, mert ma már, amikor a Szabad Lyceum felköltötte a társadalom érdeklődését és a hazai kormány is készül a népoktatás ez ágát a leghathatósabb állami támogatásban részesiteni; tisztán attól függ majd az intézmény felvirágzása, hogy akadnak-e hazánkban hivatott apostolai, a kiknek pedig első sorban a tanár világból kell kikerülniök.

Debreczen, 1898. jul. 5.

Pályi Sándor.

maga Bismarck is helytelennek mondotta a teherviselési képességnek ily bázison való megállapitását, minthogy a gyakorlatban tényleg sohasem alkalmaztatott ez a mód.

A második fejezetben konstatálja Horánszky a két állam gazdasági képességét. Az osztrákok azt állitják, hogy a két állam teherviselési képességet nem lehet határozottan megállapitani és hogy e czélból egy kompromisszumban kellene megállapodni. Horánszky ki már az előző tanulmányában is kimutatta hogy egy kis jóakarat mellett mindkét részről nagyon könnyen meglehetett volna tanálni a teher viselési képesség kulcsát, mostani tanulmányában még messzebb halad és részletes számitásokat állit fel, melyekben egyrészt konstatálja Ausztria és Magyarország vagyonát, másrészt pedig megállapitja a monarchia két államának jövedelmét.

Horánszkynak erre vonatkozó számitásai — mint már emlitettük — hivatalos adatokon alapulnak, melyeknek hitelessége senki által kétségbe nem vonható, a minek következtében Horánszky mostani tanulmányainak fontossága természetesen csak még jobban emelkedik.

Az Ausztria és Magyarország vagyoni viszonyai közt fennálló nagy különbség e számadatok világitásában élesen tünik ki és csak nagy sajnálkozás fog el bennünket, a midőn a két állam között fönnálló szinte hihetetlen különbségeket látjuk. Hogy csak egy példával illusztráljuk e különbséget, kiemeljük a tanulmányból, hogy mig Ausztriának az iparból folyó jövedelme 500 milliót tesz ki, addig Magyarországé ugyane téren csak 80 milliót eredményez.

Horánszky számitásai ama meglepő, de bebizonyitott konkluzióra jutnak, hogy ha a kvóta csak a gazdasági teherviselési képesség alapján számittatik ki és más alap nem is jöhet figyelembe, ha a monarchiában még törvény és jog érvényesül — Magyarországnak csak mindössze 27 százaléknyi kvótát szabadna fizetnie.

A harmadik és utolsó fejezetben kimutatja Horánszky, hogy még abban az esetben is, ha elfogadná azt a számitási alapot, mely a kvóta meghatározásánál eddig alkalmaztatott hogy t. i. a brutto adóbevételekből az egyoldalusan behozott vagy kiterjésztett adónemek kihasittatnanak, Magyarországnak nem 32, hanem legfeljebb 26—30 százalékos kvótát kellene fizetnie.

E részben fejtegeti azt is, hogy a magyar kvóta-bizottság a 32 szazalékos kvótához nem statisztikai vagy hivatalos adatok alapján, hanem politikai koncczessziók utján jutott, mert ha szigoruan és igazságosan figyelembe vette volna a kihasitandó tételeket, lehetetlen lett volna a kvóta fölemelését kiszámitani.

Horánszky nagyérdekü tanulmányát — mely kezdettől végig a legobjektivebb hangon van tartva és mely csak a számok és tények erejével kiván hatni — azzal a kijelentéssel fejezi be, hogy ő a kvótának magyar részről való felemelését kizártnak tartja.

Mi is hiszszük, hogy Horánszky e szenzációs tanulmányának megjelenése után veget fognak érni azok a frivol és hazafiatlan törekvések, melyekkel a kvótának önkényes, csupán Ausztria érdekében levő felemelését czélozzák.

A röpirat bővebb ismertetésére egyébként annak megjelenése után még visszatérünk.

Az ország tanárai Debreczenben.

Az orsz. középiskolai tanáregyesület XXXII közgyülése.

Debreczen, jul. 6.

A tegnapi nap nagyjelentőségü volt ugy a magyar tanárságra, mint az egész ország intelligenciájára. A tegnap az egységes jogositásu középiskola ügyében lefolyt vita meggyőzhetett mindenkit arról, hogy ez az eszme a kivitelre meg van érve. Nagy e fölött a mi örömünk, annál nagyobb, mert a saját — habár csak szük körben terjesztett eszménket van hivatva a tegnapi gyülés határozata diadalra juttatni.

Még 1896. telén, tehát jóval a millennumi tanügyi kongresszus előtt, mely ezt az eszmét sokkal általánosabb vonásokban, mint azt Wlassics miniszter az 1897. évi budget tárgyalásakor mondott beszédében formulázta, dr. Pallagi Gyula kisujszállási főgimn. igazgató néhány paedagogiai eszmét vetett fel az akkor utolsó napjait élt «Örálló» cz. lapban, melynek hatása alatt, arra vetett reflexióképen e lap jelenlegi felelős szerkesztője Tanügyi kérdések czim alatt egy czikket irt, amely azonban az »Örálló« megszünése folytán csak 1896 áprilisban, — azonban még mindig a tanügyi kongresszus előtt a «Debreczen» hasábjain jelent meg, a melyben első vetette fel a tipusos középiskolák eszméjét.

Egy esztendővel később, midőn a debreczeni áll. főreáliskolának főgimnáziummá leendett átalakitását czélzó inditvány a városi törvényhatóság egyik külön bizottságában tárgyalásra került, épen ezen, akkor ismét felszinre került czikk hatása alatt, — Wlassics, akkor már elhangzott beszédének alapján a bizottság a főreáliskolát egyenesen egységes jogositásu tipuros középiskolává kivánta átalakittatni, ezzel az első társadalmi lépést tette arra, hogy ez az eszme a megvalósulás stádiumába lépjen.

Nagy tehát a mi örömünk, hogy az orsz. középiskolai tanáregyesület épen Debreczen-ben vette programmjába az egységes jogositásu középiskola felett való tanácskozást.

A banket.

Tegnap délután 1 órakor az Angol királynő nyári helyiségében a debreczeni ev. ref. egyház és a tiszántuli ev. ref. egyházkerület látta vendégül a tanáregyesület tagjait.

Ritkán lehet látni Hauer vendéglőjében annyi intelligens embert egy csomóban, mint a tegnapi banketten.

Az asztalfőn foglaltak helyet Beöthy Zsolt, gr. Degenfeld főispán, Simonffy Imre polgármester, Kiss Áron, Márk Endre, Wolafka Nándor. Kedélyes fesztelen jókedvben mulattak a rossz diákok rémei, azok a kiváló tapintatu paedagogusok, kik az eszmény kutatása mellett lelkük ifjuságát még az ősz hajszálak jelentkezése mellett is teljes üdeségében megőrizték.

A felszolgált jó ételek és italok élvezése közben megeredt a szokásos tósztok árja. Az első felköszöntőt Kiss Áron mondotta a királyra és felséges királynénkra, mely köszöntőt az egész gyülekezet fennállva hallgatott végig, valamint a tószt után felhangzó Hymnuszt is.

Majd Simonffy Imre polgármester éltette a vendégeket, Rombauer tanár szép beszédben a kultuszminisztert, Sinka Sándor a kiváló tudóst, Beöthy Zsoltot éltette. Kovács Sándor akadémiai dékán a vendégekért, Beöthy Zsolt remek hasonlatokkal, gazdag beszédben a pax emberét Kiss Áront, Varada panonhalmi igazgató a főispánt és polgármestert, Hegedüs István, ez a vidám lelkü, országosan ismert tudós a piaristákat, mint tanügyi munkásokat ; Dóczy Imre Négyessy Lászlót ; Balogh Ferencz lelkesitő szónoki beszéddel a panonhalmiakat ; Négyessy László az országos sajtót s különösen a debreczenit. Wolafka N. püspök a debreczeni ref. egyházat s hazafias szellemben való nevelést élteti, Tiber Ágost Márk Endrét, Koncz Ákos pedig Beöthy Zsoltot éltette.

Délután.

4 óra után asztalbontás következett s a társaság tagjai a tegnapra kitüzött közintézményeket tekintették meg és pedig elsősorban a szinházat és annak diszlettárát, azután a zenedét, hol Simonffy Emil vezérigazgató és Steinacker Sángor igazgatósági tag fogadták a vendégeket akik a legnagyobb gyönyörrel szemlélték a szép énektermet, amelyeknek remek akusztikájáról is hamarosan meggyőződhettek. Nevezetesen a társaság kérésére dr. Gyomlai Gyula budapesti gyakorló főpimnáziumi tanár Steinacker Sándor zongorakisérete mellett egy német és egy magyar dalt énekelt gyönyörü bast. bariton hangon. Tanártársai frenetikus tapssal jutalmazták szivességéért. Innen az árvaházak és a kórház megtekintésére indultak, visszajövet pedig az izr. templomot nézték meg.

Este kiki saját szállásadójának vendége volt.

Harmadik nap.

Ma reggel 8 órakor az egész társaság a Hortobágyra rándult ki az e czélra rendelt különvonaton, mely kirándulásról holnap adunk udósitást.

A háboru.

— A spanyolok veresége. —

Santiago de Cubánál csakugyan katasztrófa sujtotta a spanyolokat. Ma már ez kétségtelen. Amerikai és madridi táviratok egyaránt megerősitik.

Borzalmas képet tárnak föl a csata részletei és tisztelettel kell meghajolnunk a spanyolok vitézsége előtt, a kik a tizszeres erővel szemben mindvégig rettenthetetlenül küzdöttek, mignem hősi halált haltak, vagy az amerikaiak fogságába kerültek.

Fogságba került maga Cervera admirális is. Frankfurton át jelentik ezt New-Yorkból. Oda van a büszke flotta és vele veszett a tengernagy is, aki végzetes taktikai hibát követett el, a mikor az öbölbe behatolt, ahonnan előre láthatólag vagy egyáltalán ki nem juthatott, vagy pedig hajóhadát a biztos pusztulásnak kellett kitennie.

Most már magára a városra kerül a sor. Az amerikai bombák rövidesen megadásra fogják kényszeriteni ezt is.

A mai hirek a következőket jelentik :

Frankfurt, jul. 6. A Fr. Ztg. New-Yorkból kapta a távirati értesitést, amely szerint Sampson admirális a spanyol flottát a kikötőből való távozás után azonnal elpusztitotta. Valóságos vadászatot kezdett a spanyol hajókra, a mikor is heves harcz fejlődött az amerikai hajóhad egyrésze és a spanyol Viscaya Acuendo és Infanta Maria Theresia hajók közt, mely utóbbiak mintegy 20 mértföldnyire Santiago de Kubától elpusztultak.

A Christobal Colembo spanyol hajó 60 mértföldre menekült Santiágo de Kubától és ekkor ez is bevonta lobogóit.

Az amerikaiak ezzel 300 spanyolt fogtak el, köztük Cerverát. Igen sok spanyol megölettett, mig az amerikaiak vesztesége aránylag igen csekély.

Long tengerészeti államtitkár kinyilatkoztatta, hogy nyomban repülő hajóraj indul Spanyolország ellen.

New-York, jul, 6 Az Ewening Telegraph jelenti Santiágo de Cubából : A spanyol hajók élükön a tengernagy hajójával, elhagyták a kikötőt és a part mentén nyugat felé mentek. Az amerikai páncélos hajók valóságos golyózáport zuditottak utánnuk. A spanyolok viszonozták a tüzelést. A Cristobal Colon ez az Almirante Oquendo, valamint a »Vizcaya» spanyol hajóknak visszakellett vonulniok a part felé. Az amerikai hajók közzül csupán a Gloucester sérült meg.

Washington, jul. 6. Vasárnap d. u. 10 mértföldnyiről Santjágo de Kubától keletre kelt távirat azt mondja :

Cervera tengernagy karján megsebesült és a Gloucesteren van, mint fogoly.

Az Ewening World szerint Cervera a kirohanás okának azt mondja, hogy inkább fölveszi a harcz koczkázatát a nyilt tengeren és küzdve esik el, semhogy a kelepczében lelje halálát.

Washington, jul. 6. Long tengerészeti miniszter táviratilag üdvözölte Sampson tengernagyot, Miles tábornokot és Shafter tábor-

nokot is. A hadvezetőség azt kivánja, hogy a spanyol tengerparton a legfontosabb pontokat lehetlőeg rövid idő alatt bombázzák, mert a legutolsó 24 óra eseményei e tervet nagyon megkönnyitették. 6 üteg és több mint 4000 ember van utban, hogy Shafter seregéhez csatlakozzék.

Washington, jul. 6. Hir szerint Santiago de Cuba megadta magát, de ez a hir még megerősitésre szorul.

Washington, jul. 6. A tengerészeti miniszterium Watson tábornoktól táviratot kapott, amelyben jelenti, hogy az amerikaiak és Cervera hajóraja közt folyt harczban 350 spanyol elesett, 160 megsebesült és 1600 foglyul esett.

Hongkong, jul. 6. Manila városát ma ugy a szárazról, mint a tenger felől megtámadtak. Az Uloá kapitanya 300 tengerészkatonával megszállva tartja a Malate-erődöt.

Legujabb.

Madrid, jul. 7. A Fabra ügynökség jelenti: Eddig nem érkezett hivatalos távirat a spanyol hajóhad elpusztitásáról, a mit Sampson tengernagy táviratában állitt. A hir annyival is inkább csodálatot kelt, mert Santiago de Cuba parancsnokának távirati jelentése szerint a hajóraj a legnagyobb sebességgel folytatja utját. Aggodalommal várják a hirt a Santiago bombázásáról, ami állitólag ma kezdődik, mivel tudják, hogy a város ostroma igen elkeseredett és borzasztó véres lesz. Kételkednek abban, hogy az amerikaiknak, még ha le is rombolják a várost, sikerülne behatolniok mert nagy vesztességet fognak szenvedni és Escario csapata már oda is érkezett, — az ellenállás tehát igen makacs lesz.

Ide érkezett távirat azt mondja, hogy a »Ötutou« és »Furor« torpedózuzóhajókat nem Sampson tengernagy hajói pusztitották el, hanem saját parancsnokaik sülyesztették el. A »Furort«, mely Punto Caprerg felé vette utját, önként pusztitották el, nehogy az amerikaiak hatalmába kerüljön,

Az a körülmény, hogy a manilai öbölben horgonyzó idegen hajóraj zöme abban a pillanatban hagyta el az öbölt, a midőn az amerikai segély csapatok megérkeztek, — élénk megbeszélés tárgyát képezi. Ott csak a »Princess Wilhelm« és »Kormoran« német hajók, két franczia és négy angol hajó marad vissza.

A hongkongi angol konzul egy jelzőhajót küldött Manilába, hogy közölje Dewey tengernagygyal, hogy Camarra tengernagy hajóraja a Szire-csatornán halad át. A lapok azt állitják, hogy az egyptomi illetőleg angol hatóságok azzal a szándékkal görditettek akadályokat Camarra hajórajának a Suez-csatornán való áthaladása elé, hogy lehetőleg késleltessék a hajóraj Manilla elé érkezését, és azt mondják, hogy az angolok, a kik annyira ügyelnek arra, hogy a Szuez-csatornán a semlegesség megóvassék, azt megengedték, hogy Hongkongból egy hadó induljon Caviestbe, a felkelőknek szánt fegyverekkel.

Zimándi hadüzenete.

Törökbálint, julius 5.

A törökbálinti paplakban ismét merénylet készül. Az egész nemzet megvetése szappanbuborék Zimándi Ignácz szemében. A török bálinti plébános tetszeleg magának a sávos hiéna szerepében; bestiálitása nem ismer határt.

Zimándi, a történelem hites professzora ujra hamissit. Ő a pap, a ki minden pillanatban kenetteljesen szájára veszi a klasszikus igét: »De mortois nil nisi bene«, halottat rágalmaz meg, hogy rosszat álithasson fölöle. A nép fia, akinek apja, anyja, családja, Kossuth Lajosnak köszönik első sorban is, hogy szabadokká lettek, azzal fizet, hogy a nemzet bélyányát még haló poraiban sem engedi pihenni.

Tegnap, Török-Bálint buesujának napján Zimándi teljes buesut, teljés bünbocsánatot hirdetett hitközségének, nyomban pedig dühtől tajtékozó ajakkal jelenti ki, hogy Kossuth Lajos emléke ellen ujabb hadat izen, nem hajlik meg a nemzet kegyelete előtt, kesztyüt dob a közvélemény szemébe, daczol a közvélemény felháborodásával.

Ez a harczi riadó előzi meg azt a legujabb szennyiratot, a melynek harminczkét ives kefelevonata immár csak a javitást várja.

A szenyirat első fejezete válasz a magyar sajtónak, jelesen azonban a Magyar Hirlap-nak támadására, a mely a Kossuth-gyalázók leleplezésében és erkölcsi megfenyitésében előljárt.

A második főfejezet azokat az «ujabb történeti adalékokat» sorolja fel, amelyek ő szerinte megerősitik, hogy, bocsánatot kérünk az istenkáromlás lenyomtatásáért, Kossuth Lajos «hazaáruló és közönséges tolvaj» volt.

Végül pedig és ez mintegy koronája ennek a szennyes terméknek. hü másolatát sorolja fel annak a több ezerre rugó üdvczlő a meyeket leiratnak, »Kossuth Lajos a világtörténelem itelőszéke előtt« czimü »mü« megjelenése alkalmából Zimándy hozintéztek.

A sajtónak szóló válaszban idézi mindazon lapokat, melyek a közelmultban Kosuthot tolvajlás vádjával illették.

A második fejezetben Dessewffyt, Deákot Széchenyit, Pulszkyt, jelesen azonban Perczel Mórt vezeti harczba, mint akik Kossuth Lajost hazaárulónak mondták. Különösen Perczel az, — ugymond Zimándy — aki Kossuthot a legkeményebben támadta. Idézi Perczel Mórnak 1858-ban a honvéd-egyletben tartott beszédét, a melyben Perczel nyiltan kimondta, hogy Kossuth Lajos hózaáruló. Zimándi azt irja, hogy csak a magyar sovinizmus veheti ezeket tagadásba: a nemzet józan része még kell, hogy hajoljon és letaszitsa Kossoth Lajost arról a piedesztálról, amelyre saját és feleségének mérhetetlen hiuságából állt. Hiába áldoznak előtte az álapostolok, ő, Zimándi, az egyedül igaz magyar történetiró elsöpri őket bálványostól. Vége a táncznak, a dorbézolásnak, itt a leszámolés pillanata. Le a nép felszabaditás hamis czégérével: Kossuth Lajos tolvaj és hazaáruló.

— Ezt én, Zimándi, Dessewffy, Deák, Széchenyi, Pulszky és Perczel Mór tekintélyénél fogva mgodom.

— Ám czáfolja meg, aki tudja én rendületlenül állok.

*

Nem érdektelen dolog, hogy Zimándi a multkori jégviharok alkalmával meghuzatta a templomának harangját a jégvihar ellen. A jégvihar csudálatosképpen csakugyan elkerülte valahogy Török-Bálintot. Ezt aztán felhasználta ugyanesak Zimándy. Kiprédikálta a hiveinek, hogy ő rajta lám az isten segit, amiért megirta az ő hires Kossuth-gyalázó könyvét. Zimándi külömben mindent felhasznál arra, hogy magát megszépitse a nép előtt Kapkodásában még királysértésre is vetemedik, mert azt hirdeti a nép közt, hogy az ő Kossuth gyalázó könyvét a király is elolvasta.

És midőn látjuk mindezeket, csak részvét fog már el a szegény megháborodott páter iránt. Igaz részvét, amit érez az ember, mikor szegény elmezavartról van szó.

Táviratok.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távirati tudósitás.

jul. 6.

Határidőüzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.81
Buza tavaszra	9.41
Tengeri	5.12
Rozs őszre	6.67
Zab szeptemberre	5.60

Értéktőzsde,

Zárul 1 órakor.

Osztr. hitelrészvény	359.20
Magyar »	394.50
Államvasuti	359·—

Salvus conduktus.

Budapest, jul. 6. A Debr. ered. táv. Csizmadia Sándor egyike a legbuzgóbb szocsiálista izgatóknak, azok közé tartozik, kiket a főkapitány a főváros területéről örökre kitiltott. Sajtóvétségért is felelősségre vonják és már ki is tüzték a végtárgyalást. A mikor legutóbb a vizsgálóbiró ki akarta hallgatni, rendőrök hozták el Orosházáról és a tolonczházba zárták, ami a keleti pályaudvar környékén történt véres tüntetéseknek volt az okozója. — Ezt kikerülendő, Csizmadia most Schwarc Miksa joghallgató utján a főkapitánytól salvus eodtust kért, hogy az esküdtszéki tárgyaláson megjelenhessék. Rudnay Béla főkapitány — mint a K. É. jelenti — a kért menedéklevelet 3 napra, jul. 7—8 és 9 ére ki ki is állitotta, mely idő alatt a fővárosban szabadon tartózkodhatik, de a főkapitány ezt azon feltételhez füzte, hogy ittlétének ideje alatt tüntetések nem lesznek és hogy tartozik megérkezésekor Szombatfalvy dedectiv főnöknél jelentkezni. A főkapitány különben kijelentette, hogy hasonló körülmények közt másoknak is ad ily menedéklevelet.

Az osztrák helyzetről.

Hamburg, jul. 6. A «Hamb. Corr.»-nek irják Bécsből, hogy ott azt hiszik, hogy a csehországi német haladópárt követni fogja az alkotmányhü nagybirtokosság példáját és szintén bizalmi férfiakat küld a Thun gróffal folytatandó nem kötelező tanácskozásokra a nélkül, hogy tekintettel léve a radikális nemzeti párthivek ellentétés szándékára. Csakis javára válhatik az ügynek, — mondja a nevezett lap — ha a többi német pártok megmutatják, hogy el vannak tökélve, hogy kivonják magukat a radikális nemzeti pártiak terrorizmusa alól.

A lengyel orvosok kongresszusa.

Berlin, jul. 6. Néhány berlini esti lapnak az a jelentése, hogy a lengyel orvosok egyesületének elnöksége — tekintettel a kerületi elnök amaz intézkedésére, hogy a külföldieket a lengyel orvosok kongresszusán való részvételből kizárta, s elhatározta volna, hogy a kongresszust, nem Posenben, hanem Krakkóban tartják meg, mint a Wolff-ügynökség illetékes helyről értesül, teljesen ellát. Eddig sem tanacskozás, sem végleges határozathozatal nem történt.

Földrengés.

Sinj, jul. 6. A »Debr.« ered. távirata. Tegnap délelőtt 9 óra 55 perczkor három másodperczig tartó erős földrengés volt érezhető. Délután 2 órakor egy gyönge lökést éreztek. Vipoljeben az első lökés után az összes kutakból kiapadt a viz. A mult éj Sinjben nyugodtan folyt le. Ma reggel 4 órakor két gyönge lökés volt észlelhető.

Vihar.

New-York, jul. 6. A Debr. ered. táv. Mint Hamptonból jelentik, Hampton partvidékén iszonyu vihar dühöngött, a mely nagy károkat okozott. Sok nyaraló és több kisebb

szálloda elpusztult. Hét ember életét vesztette és mintegy százan megsebesültek. Egy yacht felborult és öt ember a vizbe fult. Weverleyből jelentik, hogy egy gőzhajó, a mely kirándulókat vitt, elsüllyedt. A hajón 60 ember volt, a kik közül, mint eddig megállapitották, heten a vizbe fuitak. Attól tartanak azonban, hogy az áldozatok száma sokkal nagyobb.

HIREK.

* **Kossuth gyalázói ellen.** Székesfehérvár város közgyülése egyhangulag csatlakozott Szentes városának a Kossuth-gyalázó Zelenyákot és Zimándyt elitélő határozatához és a maga részéről is a legnagyobb megbotránkozását és megvetését fejezi ki. Megemlithetjük, hogy a székesfejérvári felsővárosi olvasókör kidobta könyvtárából és megsemmisitette a választmány határozatával Zimándy Kossuth gyalázó könyvét.

* **A királyi palota épitése.** A jó idő bekövetkezte óta fokozott erővel folyik az uj budai kirátyi palota épitése. A Tabánra és a Krisztina városra néző szárnyépületek már készen állanak s nagyszerü a hatásuk a szemlélőre. De legimpozánsabb mégis a krisztinavárosi rész, mely a fővárosnak legmagasabb épülete, ámennyiben maga az alapja, melyben a pincék, konyhák, fütő és világitó készülékek helyiségei vannak, 3 emeletnyi magas. E fölött kezdődik az ugynevezett földszint, amely fölött még 4 emelet van. Csak az amerikai 8—10 emeletes paloták hasonlitanak ehez az épülethez, mely kivül-belül kész, ugy hogy csak a belső berendezése van hátra. E berendezésen előkelő müvészek és müiparosok dolgoznak, hogy az uj hajlék méltó otthona lehessen a magyar királyi családnak.

* **A tájképes levelezőlapok.** Ha már befészkelte magát nálunk a német nyavalya, a melyet Ansichtskarte gyüjtésnek neveznek, legalább a külső szimptómáiban tartanák meg a magyarságát. A legszegényebb alsó-ausztriai falvacska kártyáin épp ugy, mint a nemzetközi forgalmu Bécs levelező lapjain csak német fel irás van a képek alatt, nálunk a hortobágyi csárda képe alá is odairják:

Di Tscharda im Hortobágy,

Tegnap küldött be ilyent egy előfizetőnk. A magyar fürdők és szebb fekvésü városokban már majd mindenütt árulnak ilyen képes lapokat, de valamennyit gráczi, kölni, vagy berlini gyáros csinálja, ezek aztán persze nem kimélik a német szót, melyből ugyis bőven kijut nekünk magyaroknak. Az országban már mindenfelé gyüjtik a tájképes kártyákat, sőt az elhasznált levélbélyegnél, szivarvégnél is népszerühb már a levelezőlap-szedés sportja.

* **Egy 48-as kormánybiztos emléke.** Esztergomban ma ünnepelték meg nagy lelkesedéssel az egy esztendő előtt meghalt szenkviczi Palkovics Károlynak emlékezetét. Esztergom város és megye közönsége azzal rótta le kegyeletét, nagy fiával szemben, hogy közadakozásból pompás siremléket állitatott sirjára. A boldogult, a ki nevét hallhatatlanná tette városának történetében, az országos közéletben tevékeny szerepet vitt s hazafiságával ragyogó példát állitott az utókornak. Palkovich nyilvanos szereplése a szabadságharcz kitörésével kezdődik, a mikor Kossuth Lajos kinevezte Esztergom megye és város teljhatalmu kormánybiztosává. Ő maga is vitézül harczolt a szabadsághősök sorában s nem egy ütközetben mutatta ki bátorságát. A szabadságharc leveretésével az osztrákok fogságába került. Haynau halálra itélte. Palkovics már beletörődött sorsába, mikor szerencsére közbelépett sógora, gróf. Vasquez-Löwenthal ezredes és sikerült számára kegyelmet nyerni. Palkovicsot tizenhat esztendei sulyos várfogságra itélték. Öt évet töltött az aradi, munkácsi és komáromi vár börtönében s együtt raboskodott gróf. Kun Kocsárddal, a ki a fogság unalmas napjaiban fa-faragásra tanitotta Palkovicsot a ki legjobb barátja lett.

* **Árviz az utczákon.** Nagy zápor öntötte el tegnap este a város utczáit. A felgyülemlett viz sok helyen megrongálta a város csatornáit, melyek három helyen be is szakadtak. A Kossuth-, Kis-uj- és Vendégutczán szakadtak be ugyanis a városi csatorna csövei. Sok helyen pedig nem talált a viz szabad lefolyást a csatornákba, mert egy vagy más okból a levezető csövek be voltak dugulva, mi valóságos árvizet idézett elő.

* **Berde Mózes nyolczszázezer forintja.** Egy régóta huzódó szenzácziós pörben döntött ma a kolozsvári kir. tábla. A második fórum Berde Mózes nyolczszázezer forintos hagyatékát, a melyért a rokonok és az unitárius egyháznak itélte oda, tehát a törvényszék itéletével megegyezőleg határozott.

* **Öngyilkos rabbi.** Dávid Gyula dr. a pozsonyi neológ zsidó-hitközség rabbija kivetette magát napokkal ezelőtt második emeleti lakásának ablakából. A szerencsétlent, a kit idegbaja vitt a végzetes tettre, kórházba szállitották, a hol ma, — mint tudósitónk jelenti, — rettentő kinok között meghalt. A nagytudományu ember ötvenegy esztendős volt.

* A **liczitált paraszt ekéje.** A szegedi rendőrkapitánysághoz panaszos ajánlott levél érkezett. A czimét ugyan eltévesztette a küldője, mert voltaképen a csendőrökre van neheztelése. Bizony nem is bántak el ezek szépen a jámbor Fraico Nikoleszku nagy-szent miklósi oláhval, a kinek mindőssze az volt a büne, hogy nem fizette meg adóját, mert hát eleségre sem tellett a tavasszal. Fraico Nikoleszku vagyona felett megütötték a dobot s neki magának kellett elvinni a holmijait a községházához, hogy ott elkótyavetyélje az az adóvégrehajtó. Még csak egy nehéz vaseke volt hátra, lehetett vagy másfél mázsa A szegény paraszt be akarta fogni a lovát, hogy majd kocsin viteti el el a nehéz vasekét. A két fegyveres csendőr azonban reá támadt:

— Nem ugy Nikuleszku, majd magad viszed el,

A paraszt bátorkodott megjegyezni:

— De mikor a ló is elbirja.

— Te majd könnyebben elczipeled, gunyolódtak erre a csendőrök. A szegény oláhnak csakugyan magának kellett elvinni a más fél mázsa sulyu ekét.

— Lerogytam alatta, mint a Megváltó a kereszt alatt — panaszolja keservesen levelében s elmondja, hogy a csendőrök kegyetlensége miatt nyomorékká lett. Igy igazgatják most Magyarországon a szegény népet.

* **Kossuth Lajos arczképe.** Pestvármegye, a mint már emlitettük, Kossuth Lajos arczképét megfestette Roskovits Ignácz kitünő festőművészünkkel. A pompásan sikerült képet a julius 11-én kezdődő közgyülés alkalmával helyezik el ünnepiesen a megyeháza disztermében. Az ünnepi beszédet Fazekas Gusztáv főjegyző mondja.

* **Pöstyénből irják nekünk:** Tegnap ment végbe a Pöstyén fürdőn emelt uj Ferencz József fürdő megnyitása nagy ünnepségek között. A tulajdonos gróf Erdődy Ferencz v. b. t. t. nevében Tertyánszky Géza jószágigazgatóhelyettes mondotta az ünnepi beszédet, melyre a fürdő bérlője válaszolt lendülettel. A szép ünnep a szózat elénekléséval ért véget. Ott voltak Rudnyánszky Béla, Frideczky Timót, Brázay Kálmán orsz. képviselők, Széchényi Andor, Somssich Gyula, Zamoyski Károly, Khevenhüller, Zedtwitz, Grävenitz grófok, Nagy Dezső müegyet. tanár, számos bél- és külföldi orvosi kapacitás, a sajtó képviseletében többen, köztük Kemechey Jenő, Zempléni Gyula. Az ünnepély fényét emelte Frigyes, hohenzollerni herczeg, a román király jelenléte, aki eleinte szerényen huzódott meg a közönség között, később azonban magyaros melegségü óvácziók tárgya volt. A megnyitást 150 teritékü bankett követte, a melyen felköszöntőt mondtak: gróf Erdődy titkos tanácsos a királyra, Sudnyánszky képviselő a grófra. Poharat emeltek még Nagy Dezső müegyetemi tanár, Brázay Kálmán orsz. képviselő Steiner Antal bécsi egyetemi professzor és számosan mások. A most fölavatott uj fürdő ugy fény, mint hygienikus berendezésénél fogva talán egyetlen az országban s nemcsak Pöstyénnek, hanem az egész országnak dicsőségére szolgál. A nagyszámu vendégek, különösen a külföldről jött orvosok elragadtatással beszéltek az uj alkotásról, mely bizonyára nagy mértékben fog hozzájárulni ahhoz hogy Pöstyén a világfürdővé való fejlődés utján, melyen jelenleg örvendetesen halad, minél nagyobb lépeseket tegyen.

* **A jégvihar és a biztositók.** Csak most került nyilvánosságra, hogy a budapesti jégkár biztositó társaságok központi irodájánál eddig körülbelül 25 millió forintnyi jégkárt jelentettek be, hogy az összes ezidei dijbevétel több, mint százezer kötvény után 250 millió forint értékben, csak ötödfél millió forintot tesz. — Ha a tényleg kifizetendő kárt csak 8—9 millió forintra becsüljük, akkor is vagy kétszer annyi lesz a társaságoktól kifizetendő összeg, mint az összes dijbevétel. A legnagyobb kárt gr. Brener birtokából 200,000 a mezőhegyesi uradalom részréről 120.000 frtal jelentették be.

* **Felhivás** a Debreczen sz. kir. város tiszti főorvosa felhivja a városban lakó összes szülésznőket, hogy lakásukat (az uj utczanevek és házszámok szerint) nyolcz nap alatt okvetlenül jelentsék nála, ez alkalommal egyszersmind táskájukat és müszereiket bemutatás végett okvetlenül hozzák el.

* **Tolvaj pék.** Guttmann Mayer pékmesternél volt alkalmazva Weisz Salamon szathmári születésü 19 éves legény. Weisz valami módon hozzájutott gazdája 7 frtjához és ezzel elszökött, magával vivé munkakönyvét is, amit a szekrényből lopott ki. Állitólag B.-Ujváros felé vette utját, miért a szolgabiróságot kereste meg a rendőrség nyomoztatása iránt.

* **Balaset az utczán.** Bertalan Zsigmondné Török Erzsébet tegnap bejött Nádudvarról Debreczenbe. A Nap utczán haladva hirtelen rosszullét fogta el és összerogyott. Beszállitották a közkórházba, értesitve hozzátartozoit ez esetről.

* **Elveszett** a Pájer üzletétől a Telekyutcza sarkáig terjedő uton egy czvikker. A szives megtaláló kéretik, azt a kiadóhivatalban átadni, hol illő jutalomban részesül.

* **Országos vásár Margittán** (Biharmegye) következő sorrendben fog megtartatni: Jul. hó 13—14. baromvásár, 15-én kirakodó vásár.

Debreczen a mult hóban.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

Debreczen város közigazgatási bizottsága tegnap d. u. tartotta julius havi közgyülését gr. Dégenfeld József főispán elnöklése mellett. Egy sereg folyó ügy elintézésén kivül kimondotta a bizottság, hogy a kormányhoz felterjesztendő féléves jelentéseket az illető szakelőadók aug. 1-ig tartoznak bemutatni. A jelentések összeállitásával pedig Simonffy Imre polgármester elnöklése mellett Szunyogh Sándort, Lengyel Imrét és Nemes Kálmánt biztak meg, a kiknek aug. 10-ig kell e munkával elkészülniök.

A felolvasott és a mult junius hónapról szóló jelentések fontosabb adatai ezek:

A polgármesteri jelentés

szerint a rendőrség lopásért 4, zsarolásért 1, rendőri kihágásért 215 egyént tartóztatott le, vagyis minden napra 7 olyan ember került a városban, áki a btk. egyik-másik §-ával összeütközésbe jutott.

A városból eltolonczoltak 59 csavargót, keresztül tolonczoltak a városon 38 egyént és kényszerutlevéllel kiutasitottak tizenhárom embert.

Az elsőfoku iparhatóság 25 iparengedélyt és 2 ideiglenes igazolványt adott ki.

A katonaság létszáma volt 1274 közös hadseregbeli 168 lóval, 973 honvéd 197 lóval. A lakosság állami adó fejében 16079 frtot fizetett be. Továbbá befolyt 354 frt idegen adó 246 frt végrehajtási költség, 168 frt 2%-os tűziváltság, 295 frt 3½%-os alamizsna valtság 449 frt mult évi 15%-os pótadó, 1738 frt idei 32%-os pótadó, 1570 frt u adó, 186 frt nyirvizlecsapolási költség.

A községi biróság ügyforgalma 410 darab volt, mely 26 darab hijján mind elintézetett.

A város egészségügyéről

a t. főorvos azt jelentette, hogy az kedvezőtlenebb volt, mint május havában. Különösen a csecsemők között sok megbetegedés és halálozás fordult elő. A heveny fertőző betegségek — szerencsére — ritkán jelentkeztek.

Született a város területén 126 ev. ref. 1 ág. ev. 28 r. kath. 2 g. kath. 5 izr. együtt 161 (87 fiu 75 leány). Ezer lakosra évi átlag 31.80 százalék születés esik. Törvénytelen szü öt 20. halva született 7.

Meghalt 125 ev. ref. 3 ág, ev., 1 unitárius, 29 r. kath. 5 g. kath., 10 izr., együtt 163 (95 fi, 78 nő.) Evi átlagban ezer lakosra 33.96% halálozás esett. A meghaltak száma tehát 11-gyel multa felül a születések számát. — Ez év első felében 1190 gyermek született és 884 egyen halt meg. A szaporodás 306.

Házasságra lépett 16 pár ev, ref., 4 pár r. kath., 7 pár izr. és 8 pár vegyes vallásu, összesen 35 pár.

A kir. tanfelügyelő

jelentéséből kiemeljük, hogy a földmivelésügyi miniszter által rendezendő gazdasági és kertészeti tanfolyamra még eddig senki sem jelentkezett.

A közoktatásügyi miniszter szigoruan megtiltotta, hogy az iparos és kereskedő tanonciskola szervezeti szabályzatától eltérőleg az ő előleges engedélye nélkül a heti órák száma leszállittassék. Ugyanesak a közokt. miniszter megengedte, hogy a tanitói árvaházanak 9 növendéke tanitó, illetőleg tanitónő képezdébe felvetessék. Az árvaházban a mult hó végén 77 fiu, 63 leány árva volt, mestersséget tanul 13 árva. Élete 16 ik évét 8 árva töltvén be, ezek most eltávoznak az intézetből.

A pénzügyi közigazgatás

köréből a pénzügyigazgató a kincstár mult havi bevételeiről ekként számolt be: Befizettetett egyenes adó 10,347 frt (777 frttal kevesebb mint a mult évi juniusban. A város adóhátraléka 243.693 (+ 13.360) frt. Hadmentességi adó 178 (+ 37) frt. Belvegjövedék 12.483 (— 286) frt. Dijjövedők 595 (— 333) frt. Dohányjövedék 93.116 (—2003) frt. Határvám jövedék 5480 (+ 1431) frt. Fogyasztási adó 16.292 frt.

A szabad Lyceum szakosztálya.

Székes fővárosunkban a Szabad Lyceum kebelében a különböző szaku előadások rendezésére öt szakosztály alakult ugy mint:

1. az irodalmi — történelmi és müvészeti;
2. a természettudományi, müszaki és mathematikai;
3. az orvos udományi;
4. a jog- és társadalomtudományi és
5. a kereskedelmi ismeretek osztálya.

Az öt év alatt tartott 629 előadást ez osztályok szerint csoportositva kitünik, hogy:

1. irodalmi—történeti és müvészeti előadás volt 291, — 15708 hallgatóval, egy előadáson átlag 54 hallgatóval;
2. természettudományi—müszaki s mathematikai előadás volt 147, — 9479 hallgatóval, egy előadason átlag 64 hallgatóval.
3. orvos-tudományi előadás volt 62, — 3776 hallgatóval, egy előadason átlag 61 hallgatóval.
4. jog és társadalom-tudományi előadás volt 59, — 3941 hallgatóval, egy előadáson átlag 67 hallgatóval;
5. kereskedelmi ismeretekből tartott előadás volt 70, — 2076 hallgatóval, egy előadáson átlag 30 hallgatóval.

Összesen 629 előadás 35060 hallgatóval, egy előadáson átlag 56 h.-val.

Ezeket e lapunk más helyén olmondom, hogy a Szabad Lyceum az elmult öt évben a magyar nyelv és irodalom, és a chemia köréből a következőket nyujtotta:

A magyar nyelv és irodalmi elöadások felsorolásával kezdve:

Joánnovics György tartott a müvészet köréből három folyamatban 3 elöadási sorozatot azaz 3+5+5 = 13 előadást.

Balassa József dr. a magyar nyelvről egy elöadási sorozatban 3 előadést.

Sebestyen Károly dr. a magyar kritikáról 2 előadást.

Erdélyi Pál dr. »Bevezetés az irodalomba» czimen 2 előadást.

Beöthy Zsolt dr. Két folyamban:
- a Költői igazságszolgaltatásról 1 előadást,
- »Vörösmarty és az irodalmi hagyomány» czimen 1 előadást.

Negyessy László dr. előadta a magyar irod. történetét két folyamatban. Két osztály tanitást:
- az 1895/96. folyamban Kisfaludi K-ig 18 előadás,
- az 1896/97. folyamatban Kisfaludy K.-tól a mai napig 12 előadásban.

Vikár Béla tartott a magyar népköltészetről egy sorozatban 4 előadást.

Szigetváry Iván dr. Kisfaludy Károlyról 1 sorozatban 3 előadást,

Lázár Béla dr. Petőfi és a modern lyra czimen, egy sorozatban 4 előadást.

Névi László, Tompa Mihály költészetéről egy sorozatban 4 előadást.

Névi László Arany János epikai költészetéről:
- az 1894/5. folyamban egy sorozatban 4 e. és folytatólag az 1895/6. folyamban egy sorozatban 4 előadást.

Az öt év alatt tehát volt 75, évenként átlag 15 magyarnyelvi és irodalmi előadás, 12 sorozatban és hat egyes és kettős előadásban, általános s részletes ismereteket nyujtja egyaránt.

A chemiából tárgyalt témák a lefolyt 5 év alatt a következők voltak:

Nuricsán József dr. Bevezetés a chémai ismeretekbe, egy sorozat, 6 előadás;

Winkler Jössef dr. Elemek és vegyületek, egy sorozat, 10 előadás;

Nuricsan József dr. A chémai alaptörvényei, egy sorozat, 6 előadás;

Winkler József dr. A fémekről és legfontosabb soikról, egy sorozat, 6 előadás;

Bittó Béla dr. Organikus chémia, egy sorozat, 6 előadás;

Nuricsán József dr. Válogatott fejezetek a chéma köréből, egy sorozat, 6 előadás;

Telek János. A chémai technologiából, egy sorozat 4 előadás;

László Ede. Világitás és fűtés, egy sorozat, 4 előadás;

Vértes József. Az acetylen világitás — egy előadás;

Muraközy Karoly dr. Az élelmiszerek chémiája általánoságban, egy sorozat, 6 előadás;

Pályi Sándor. Az élelmiszerek minősége tápláló voltuk szempontjából, 1 előadás;

Telek János. A tej chémiája, egy sorozat 4 előadás.

Azaz 5 év alatt 60, évenként átlag 12 chemai előadás, összesen, 10 sorozat, és két egyes előadásban. E chemai előadásokban még erősebb a sorozatos jelleg, mint az előbbi példákban felsorolt magyar nyelvi és irodalmi előadásokban, a mi épen jellemzi a külföldi University Extension intézményeket.

A bortörvény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kiadványa.

6.

De mi következik az utóbb mondottból? Az, hogy azok a borok, a melyeknek javitására, vagy későbbi elbánásukkor, mint már mondtam »kezelésükkor« ilyen előbb elsorolt idegen anyagok használtattak, vagy az olyan mustok és borok, melyekkel nem a miniszteri rendelet szerint eselekedett a borosgazda vagy kereskedő — esetleg korcsmáros — mest rséges boroknak tekintetnek.

Ha valamely bortermelő észreveszi, hogy bárki mesterkél, tiltott módon kezeli borait, kotyvasztván azokat, vagy mesterségesen csinál bort tartsa polgári kötelességének, hogy az ilyent a járás főszolgabirájának, városban a rendőrkapitánynak, vagy bár hol is az oda illetékes »borellenőrző-bizottság»-nak följelentse, ezek azután tenni fognak róla, hogy ilyen az ország hitelét és a saját borvidékeink jó hirnevét kárositó az emberek egészségét megrontó csak méltó büntetését vegye.

Borvidékek.

Emlitettem már egy izben azt a szót, »borvidék«, most megmondom, hogy arról is intézkedik a törvény a 4-ik pontjában. Ezen intézkedés szerint tilos a bort oly vidék neve alatt árulni, a hol nem termett, de az sem szabad, hogy oly szőlőfajta neve alatt próbálja eladni, mely a bor készitéséhez nem használtatott. Például nem mondhatja a somogyit neszmélyinek, vagy a gohér és sárfehérből készült bort rizlingnek.

Megengedi azonban a törvény, hogy különböző vidéken termett, vagy különféle szőlő fajták mustjából erjedt borok kevertessenek, megengedi aztán azt is, hogy az összeházasitásból származó bor oly borvidék elnevezése, illetve oly szőlőfajta neve alatt árultathassék, mely vidék, vagy »fajbor« jellegének a kavarék tényleg megfelel.

Az alább megnevezendő tokaji borvidék borai azonban ismét kivitelt képeznek. Ha a tokaji borvidékén termelt borvidéken más bár hol termelt bor kever a pinczetulajdonos, az igy összeházasitott bort »tokaji«, »hegyaljai« vagy »szomorodni elnevezés alatt, vagy pedig a tokaji borvidék, vagy hegy megnevezése mellett fogalamba hozni tilos.

Az ország tehát borvidékekre osztatott s ezek a következők:

1. Ruszt-sopron-pozsonyi borvidék;

magában foglalja: Sopron, Pozsony, Moson, Vas és Nyitra vármegyék területét,

2. Pest-nógrádi borvidék:

kiterjed: Budapest székesfőváros Dunabalparti határrészére, továbbá: Pest Pilis-Solt Kiskun vármegye váczi felső, váczi alsó, pesti alsó, pesti kőzép és pesti felső járásai és Nógrád, Hont és Bars vármegyéknek területére.

3. Buda—sashegyi borvidék;

magában foglalja: Budapest székesfőváros és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Duna jobbparti részeit.

4. Somlyói borvidék;

ide tartozik: Veszprém vármegye következő négy községe, u. m. Doba, Kis-Jenő, Nagy-Szőllős és Somlyó-Vásárhely és Vas vármegyéből a sági hegy.

5. Neszmélyi borvidék;

kiterjed: Esztergom, Komárom, Fejér, Győr és Veszprém vármegyék területére Veszprém vármegye enyingi, devecseri és veszprémi járás kivételével.

6. Eger—visontai borvidék;

magában foglalja: Heves vármegye területét, továbbá Borsod vármegyéből Andornok, Ostoros, Kis-Tálya Noszvaj, Novaj, és Szomolya községeket.

7. Miskolcz—abauji borvidek:

magában foglalja: Borsod vármegyét a 6. pont alatt felsorolt hat község kivételével, továbbá Gömör, Kishont és Abauj Torna vármegye területét, kivéve Abauj Torna vármegyéből Abauj-Szántó község hatarát.

8 Tokaji borvidék:

ide tartoznak:

a) Zemplén vármegyéből: Bekecs, Erdő-Bénye, Erdő-Horváti, Golop, József falva, Károly-falva. B. Keresztur, Kis-falud, Legyes Bénye, Mád, Monok, B.-Olaszi, O. Lászka, Ond, Petrahó, Rátka, Sárospatak, S. A. Ujhely. Szegi-Lond, Szerencz, Szőllőske, Tállya, Tarczal, Tokaj, Tolcsva, Kis Toronya, Vámos Ujfalu, Vég-Ardó, Zombor, D. Zsadány összesen harminez község határa.

b) Abauj-Torna vármegyéből: Abauj-Szántó község területe.

9. Szerednye—ungvári borvidék; magában foglalja: Ung vármegye területét.

10. Beregszász— nagy-szöllősi borvidék; magában foglalja: Bereg és Ugocsa vármegyék egész területét és Zemplén vármegyének a tokaji borvidéknél meg nem nevezett részét.

11. Érmelléki borvidik: kiterjed: Szilágy vármegyére, továbbá Bihar vármegyének, központi, béli, belényesi, élesdi, érmihályfalvi, magyar csékai-margitai, szilárdi, székelyhidi tenkei és vaskohi járásaira is Szatmár vármegyének erdődi nagybányai, nagysomkuti szatmári és szinyérváraljajárásaira.

Folyt. köv.

KÖZGAZDASAG.

Sertésvásár.

julius. 5.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban 00—00 krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm sulyban) 57—58 krajczár Kőnnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 57—58 krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi jul. 3-án — volt készlet 45.125 darab, 1898 julius hónap 4-én felhajtatott 134 drb, 1898 julius hónap 4-én napján elszállitatott 411 darab 1898 julius hó 5-ik napjára maradt készletben. 45.848 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csöndes.

Budapesti gabonatözsde.

julius. 5.

A kereskedőházak üzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ár 100 klg.	kilós	Ár 100 klg
Bánsági ó	76	—.00—.00	80	00.00—00.00
» »	77	—.00 —.00	81	00.00—00.00
» »	78	—.00 —.00	82	.—.—.—
Tiszavidéki ó	79	—.00—.00	—	00.—00.—
» »	76	2.00 12.05	80	—.—.—
» «	77	12.15 12.25	81	00.00—00.00
Pestvidéki ó	78	12.30—12.40	82	00.00—00.00
» »	79	12.45 12.50	—	—.00—.—
» «	79	11.95 12.10	80	—.—.—
Fehérmegyei ó	76	12.00—11.95	81	—.—.—.—
» «	78	12.25 12.35	82	00.00—00.00
» «	79	12.30—12.35	—	—.—.—.—
Bácskai ó	76	12.05—12.20	80	00.—.—.—
« «	77	12.20—12.25	81	00.00—.—
« «	78	12.35—12.40	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—.—.—.—	—	—.—.—.—
«	78	—.—.—.—	80	—.—.—.—
	79	—.—.—.—	81	—.—.—.—

	Min. hekt.-ben	Ár kilógram	
Rozs elsőrendű uj	70—72	0.00	0.00
» másodrendű »	—	0.00	0.00
Árpa takarmánynak »	60—62	0.00	0.00
» égetni való —	62—64	0.00	0.00
» serfőzdei — —	64—66	0.00	0.00
Zab — — — — uj	39—41	7.20	7.60
Tengeri bánsági — uj	—	5.05	5.10
» más nemü »	—	5.00	5.05
	—	—.—	—.—
Repcze bánsági	—	—.—	—.—

CSARNOK.

Utközben.

— Regény egy kötetben. —

Irta: **TAMÁS JÓZSEF.**

26.

— Márton! megyek én is, várj.

János sietett utána.

— Észrevettem, hogy megszöktél. Gondoltam, veled megyek én is.

— Untam magam nagyon, János.

— Nem egyedül. Pedig a te tiszteletedre hivta össze Kéry Gábor a vendégsereget.

— Kár volt.

— Beszéljünk a te dolgodról, Márton. Sohasem értettelek. Idegenek vagyunk egymásnak. Nem ismerem a lelkedet, a te bizar érthetetlen gondolkozásmódodat, amelyben hiába igyekszem megtalálni a következetességet. Most el akarsz venni egy leányt, a kiről nagyon furcsa dolgokat hallottam . . .

-- Tudom, mondta már a menyasszonyod?

Ez nem ingatott meg szándékodban?

— Nem.

— Aztán mit remélsz? A legjobb uton vagy, hogy magad valamivé felküzdhesd.

— Semmi sem akarok lenni.

— A legelőkelőbb társaságokban szivesen látnának. Az összes ujságok ütötték mellette a nagy dobot. Tudod ottan fészkelte be magát nálunk a szocializmus. Az ujságirók között vannak a titkos apostolai. Nem vetted észre? A legelőkelőbb lapokban is egy apró hireecske. Valami öngyilkosságról, minek okozója a nyomor, egy hir a kórházból, az utczáról. Alig négy öt sor az egész és benne van a lelke annak a ki irta. Téged is azok fedeztek fel. Nem ugy van-e Márton?

— Emlékezel-e? a multkoriban is ilyenformákat beszéltél. Mikor Kerényivel voltunk együtt. — Hanem akkor is pezsgő után voltunk.

— Gunyolódsz Márton? Igaztalan vagy, elfogult. Csak a javadra törekszem.

— Mi okod van neked arra, hogy lebeszélj Annáról? Én azt a leányt akarom. Akarom és el is veszem feleségül. Nem hinném, hogy ő ellene volna a dolognak.

— Volt neked már dolgod leánynyal asszonynyal.

— Hát . . .

— Nem ugy értem. Megkisérletted-e valamikor, hogy a lelkét megismerd, hogy meglásd azt a mérhetetlen távolságot mely tőle elválaszt.

— Most még lélekbuvár akarsz a kedvemért lenni. Kérlek ne beszéljünk róla többet.

Mentek egymás mellett a lejtős uton. Fenyők illata töltötte el a levegőt. Csönd volt. A város örökös élete nem hallatszott el ide.

Mártonnak eszébe jutott valami régi dalam, dudolta a szövegét rég elfelejtette.

Megkerülték az egyenes utat. Csöndes, járatlan helyeken haladtak, mig valahogy kijutottak Buda apró házai közzé.

Átkerültek a pesti oldalra. A hatalmas Dunapart elterült lomhán a viz szélén. A viz felől egy-egy gőzgép zakatolása hallatszott át a partra.

Messze, az ut végén mutatkozott élet. A vásáresarnok éjjeli munkásai dolgoztak ott.

Arrafelé tartottak. Olyan éjszaka volt, mikor az ember szinten kivánja az utczát, a szabad levegőt. A levegő hüvös, mert az ősz már itt van a küszöbön.

Közelebb értek a vásáresarnokhoz és megbámulták a szorgos munkát. Görnyedve czipelték az emberek a terhet fel a hajókról.

Egy-egy hajlékony, ingó deszkaszál fekszik a hajóról a partig. Egy rosz lépés egy halál.

János azt mondotta, hogy ez a munka nagyon érdekes és ott maradt nézni. Vele Márton is.

Megállottak egy hajó mellett, honnan sorban, mint a hangyák, jöttek ki az emberek. Mint a hangyák, mert aranytalanul nagy terheket czipeltek valamennyien.

János eldobta a szivarját, roszul szelelt Ketten is kiugrottak érte a sorból. Aki fölkapta, kiverte a tüzet és leharapott belőle egy darabot. A többit zsebébe dugta. Kemény munkájába került, mert fél kézzel kellett addig a terhét tartania.

(Folyt. köv.)

Nyilt-tér.

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyitve kitünő ízü vegyüléket ad: a
MATTONI-FELE
GIESSHÜBLER
SAVANYÚ-VIZ
oltja a szomjat, hüsit és felfrisit egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

274.

Az István gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK

ÁRJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyülésen megállapitott 1887. évi junius 1-én életbe lépett eladási fizetési és szállitási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG ÉS ENGEDMÉNY NÉLKÜL

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

	100 kilo
A. Asztali dara nagyszemü	20.80
B. Asztali » aprószemü	20.40
C. Királyliszt	20.40
1. Lángliszt kivonat	19.80
2. Elsőrendü zsemlye liszt	19.20
3. Zsemlye liszt	18.80
4. Elsőrendü kenyér liszt	18.—
5. Közép kenyér liszt	17.20
6. Kenyér liszt	16.40
7. Barna kenyér liszt	13.80
8. Takarmány liszt	8.40
11. Finom korpa **zsákkal**	5.40
11. „ „ **zsák nélkül**	5.20
12. Durva korpa **zsákkal**	4.40
12. „ „ **zsák nélkül**	4.20
Csirke buza **zsák nélkül**	4.—

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0—6 számig 85 kilogramm.
7. és 8. szám 70 »
11. és 12. szám 50

Debreczen, 1898 julius 4.

SZIVATTYÚKAT
házi, ipari, mezőgazdasági, épitkezési és egyéb nyilvános czélokra kéz-, járgány és erőhajtásra.
TŰZFECSKENDŐKET
városi, községi, gazdasági és gyári tüzoltóságoknak,
harangokat és harang állványokat
templomok, iskolák stb. részére.
Büzmentesen működő pöczegödör tisztitó készülékeket, utczai öntöző-kocsikat, sárkaparókat
készit és ajánl a
BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR
Részvény-Társaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)
BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCZIUT 45.
Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészitésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapir czégnyomással
1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.
Levélboriték czégnyomással
1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott
Lakadalmi és báli meghivók.
Eljegyzési kártyák
nagyon olcsón.

Névjegyek	Dombornyomásu galvanizált remek
Tánczrendek	**reklam falragaszok.**
Számlák	Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.
Jegyzékek	Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.
Üzletjegyek	Regények, elbeszélések, költemények.
Körlevelek	Tudományos és szakmunkák előállitása.
Árjegyzékek	Rovatos ivek, tabellák.
Müsorok	Részvények, szelvények.
Zárszámadások	Elsőbbségi kötvények, értékpapirok.
Évi jelentések	Diszesen kiállitott étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.